

Redakce časopisu Porta Balkanica

Přehled vybraných publikací za uplynulé období

Porta Balkanica. 2010, vol. 2, iss. 1, pp. 80-85

ISSN 1804-2449

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/135283>

Access Date: 25. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

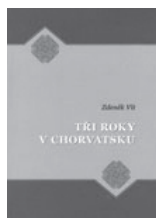
Přehled vybraných publikací za uplynulé období

RYCHLÍK, Jan a kol.
Mezi Vídní a Cařihradem. Utváření balkánských národů
Vyšehrad, Praha 2009.
399 s., ISBN 978-80-7021-957-7

Balkánský poloostrov, tradičně nepokojná a bouřlivá část Evropy, byl po větší část novověkých dějin bojištěm dvou velmocí, symbolizovaných dvěma metropolemi – habsburskou Vídní a osmanským Cařihradem. Právě osmanský Cařihrad – Istanbul se v této době stal hegemonem Balkánu a vládcem skutečně mnohonárodnostní říše. Autoři, znalci dějin jihovýchodní Evropy, jimž se soustavně věnují, sledují v této práci postupné utváření identit mnoha národů osmanského Balkánu, nelehké a komplikované formování jejich kultury a společnosti. Pozornosti se dostává národům slovanským – Chorvatům, Srbům, Bulharům, obyvatelům Bosny a Hercegoviny, Makedoncům – ale také Rumunům a Albáncům. Úvodní část knihy zařazuje dějiny balkánských národů v této epoše do širšího kontextu a rozebírá vznik, vývoj, strukturu a kulturu Osmanské říše jako jednoho z rozhodujících faktorů evropských dějin 16. až 20. století, jehož dědictví zůstává aktuální i pro Evropu dneška a její národy.

(www.ivysehrad.cz)

VÍT, Zdeněk.
Tři roky v Chorvatsku
Albert, Brno 2009.
58 s., ISBN 978-80-7326-174-0

Autor patří k zakládajícím členům Společnosti přátel jižních Slovanů. Jeho tříletý pobyt a spoluúčast na stavbě cukrovaru v Chorvatsku za druhé světové války se staly podnětem k napsání vzpomínek.

(www.albertknihy.cz)

TODOROVSKI, Gane.
Makedonský monolog
Albert, Brno 2009.
 121 s., ISBN 978-80-7326-175-7

Významný autor novodobé makedonské poezie, autor více než deseti sbírek. Patří k nejvýznamnějším kulturním postavám.

(www.albertknihy.cz)

KVAČEK, Jiří – LANGHAMMEROVÁ, Jiřina
Český Banát: život a tradice českých obyvatel rumunského Banátu
Národní muzeum, Praha 2009.
 111 s., ISBN 978-80-7036-250-1

Výstava přibližuje návštěvníkům doklady života tamní české komunity, která se po dobu dvou set let vyvíjela v odtržení od české majoritní společnosti, ale která v mnohých rysech zachovala duchovní i materiální hodnoty tradiční lidové kultury. Návštěvníci tak mají možnost se důkladněji seznámit s tradicí i současností tohoto mimořádně zajímavého kraje nad Dunajem na hranicích Rumunska a Srbska – malého kousku vzdálené země, kde se přes všechny peripetie osudu dodnes uchovaly nejen stopy české tradice, ale i čistý český jazyk.

Výstava představuje nejen materiální i duchovní kulturu českých vesnic v rumunském Banátu, ale i tamní krajinu a přírodu, která život místních obyvatel stále značnou měrou ovlivňuje. Vedle řady dokladů všedního života ze sféry zemědělství, hospodářství a obživy českých krajanů se návštěvníci mohou důkladně seznámit i se slavnostními chvílemi obyvatel českého Banátu v podobě svátečních krojů, svatebních oděvů či unikátních masek a dalších předmětů spjatých s výročními i rodinnými zvyky. Nedílnou součástí výstavy je i fotografická galerie seznamující s všedními i svátečními okamžiky ze života česky hovořících obyvatel rumunského Banátu.

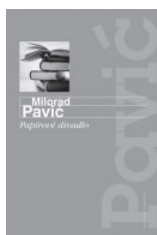
(www.nm.cz)

JANČAR, Drago
Polární záře
H+H, Praha 2009.
200 s., ISBN 978-80-7319-091-0

Román *Polární záře* (Severni sij) z roku 1984 následoval v díle slovinského spisovatele, esejisty a dramatika po slavném *Galejníkovi*. Je příběhem člověka, který v předvečer druhé světové války zažívá vykořenění své i celého střeoevropského prostoru, do jehož otřásajících se kulis autor tuto barevnou metaforu zasadil. Hlavní postava románu, Josef Erdman, přijíždí jednou ráno do Mariboru, aby se tu setkal se svým společníkem. Ačkoli k dohodnutému setkání nikdy nedojde (a nakonec vlastně ani není jisté, zda k němu vůbec dojít mělo), Erdman přestože mu motivy vlastních činů unikají, ve městě zůstává a stane se součástí jedné tamní společnosti. V průběhu děje jsme svědky postupného rozkladu osobnosti tváří v tvář nalezeným dávným dětským vzpomínkám a fantasmagorickým vidinám hlavní postavy. Pocit, že se vše suno po nakloněné ploše k zániku, v Jančarově stylu pozoruhodně kontrastuje s neosobním pohledem vypravěče.

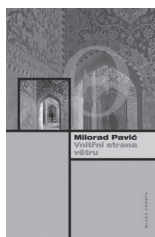
Ze slovinského originálu knihu přeložil Libor Doležal.
(www.nakladatelstviih.cz)

PAVIĆ, Milorad
Papírové divadlo
Mladá fronta, Praha 2009.
208 s., ISBN 978-80-204-1804-3

Nejnovější kniha balkánského magického realisty přináší v osmatřiceti kapitolách fiktivní příběhy o osmatřiceti zemích a jejich literaturách. Pavić nechává vyprávět autory, kteří žijí pouze v jeho fantazii o svých městech, mezi nimiž nemůže chybět ani Praha. Jedinečná hra se čtenářem, v níž se odráží kouzelný svět autora fenomenální knihy – románu *Chazarský slovník*.

Přeložila Stanislava Sýkorová.
(www.kosmas.cz)

PAVIĆ, Milorad
Vnitřní strana větru
Mladá fronta, Praha 2009.
 152 s., ISBN 978-80-204-1805-0

Héra a Leander jsou podle legendy milenci, jejichž odloučení zruší teprve smrt. Pavičův Leander je starý mnich, který se v 17. století rozhodne stavět před postupujícími Turky chrámy svaté Bohorodičky, aby zpomalil jejich postup, a Héra mladá studentka chemie a hudebnice, která žije v Bělehradu na konci 20. století. Milence neodděluje moře jako ve staré legendě, nýbrž čas. Pavič vypráví dva příběhy o umírání a nacházení, které se střetávají uprostřed knihy, po plavbě mořem času a nalezení konečné jednoty. Vnitřní strana větru je současně kniha o různých rychlostech našeho vnímání, bytí a prožívání. Každý vějící vítr má dvě strany: vnější, která je naší vzdálenou budoucností, a vnitřní, která se realizuje v průběhu následujících dní. Záleží jen na nás, kterou chceme poznat dřív. (www.kosmas.cz)

VULLIAMY, Ed
Údoby pekla: nejen o válce v Bosně, ale i o úsilí českých vojáků nastolit v této zemi mír
Naše vojsko, Praha 2009.
 356 s., ISBN 978-80-206-1044-7

Ed Vulliamy se narodil a vyrůstal v londýnské čtvrti Notting Hill a vzdělání získal na Oxfordské univerzitě. Jeho žurnalistické počátky jsou spojeny s tiskovou skupinou Mirror a s televizní stanicí Granada, kde působil v programu Svět v pohybu; za tuto činnost získal cenu Královské televizní společnosti. Roku 1986 se stal členem redakce deníku Guardian. Krátkou dobu pracoval na stáži v listě Washington Post. Po návratu do Guardianu píše reportáže z Rumunska, Berlína a Iráku a věnuje se také problematice italské mafie a korupčních skandálů. Jeho zpravodajství z válečných událostí v bývalé Jugoslávii odměnila Granada Cenou pro zahraničního dopisovatele roku 1992. Získal i další uznání britského tisku a Amnesty International. (www.kosmas.cz)

Jugolaboratorija : antologie postjugoslávské prózy

Kniha Zlín, Zlín 2009.

276 s., ISBN 978-80-87162-40-8

Literatura, která dnes vzniká na území mluvícím velmi podobným jazykem s řadou podvariant (Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Chorvatsko a Srbsko), přežila téměř úplné přerušení vzájemné komunikace během devadesátých let. Dnes je situace zcela jiná, v něčem možná lepší než v časech Jugoslávie. V té době byly ve vzájemném čtení a vydávání i různé politické důvody, dnes po nich není ani stopa, ba spíše naopak, řada politických elit si vzájemnou komunikaci tohoto druhu ani nepřeje. Vzhledem k tomu, že podobné komunikace spíše přibývá, znamená to, že je přítomna autentická čtenářská zvědavost, „ti druzí“ se čtou, protože si je lidé čist chtějí. Chtějí i proto, že srbský čtenář sice nemusí vnímat Chorvatsko jako svůj stát, ale chorvatskou literaturu by měl vnímat téměř jako svou, neboť se vyjadřuje k velmi podobným problémům, a navíc srozumitelným jazykem.

Sbírka postjugoslávské prózy, kterou Vladimír Arsenijevič sestavil pro české čtenáře, je samozřejmě jen jednou z mnoha legitimních a kvalitních variant výboru. Ale snad je dostatečně reprezentativní, aby dobře informovala a zaujala, doufejme, že i někoho inspiruje, aby svůj zájem prohloubil. Se snahou o přesnou vyváženost představuje hlavní proudy současné postjugoslávské prózy díky výboru jejich nejvitalnějších a nejproduktivnějších tendencí. Přeložili Pavla Horáková a Jaroslav Otčenášek. (www.knihazlin.cz)

SKUBIC, Andrej E.

Hořký med

Duha Press, Blansko 2009.

264 s., ISBN 978-80-87061-35-0

Román pozoruhodného slovinského prozaika a překladatele zachycuje život mladých Britů v Lublani. Nechybí autorův charakteristický jazyk a typologie postav. Dílo získalo prestižní cenu Kresnik za nejlepší slovinský román roku 2000. Přeložil Petr Mainuš. (www.duhapress.cz)

KREISER, Klaus – NEUMANN, Christoph K.

Dějiny Turecka

Lidové noviny, Praha 2010.

336 s., ISBN 978-80-7422-012-8

Kniha zahrnuje období od utváření prvních panství Turků ve Střední Asii až k bezprostřední současnosti Turecké republiky, významné středomořské země. Výklad je koncipován jako dějiny společnosti a vedle základního nárysu politických dějin zahrnuje hlediska sociální, hospodářská a kulturní. Především v kapitolách o Osmanské říši a Turecké republice nabídneme fakta a názory, které jinde nenajdete.

ŠKUNCA, Andriana.

Zvon ve studni. Novaljský světlovis (přeložil Dušan Karpatský)

Fori Prague, Praha 2009.

151 s., ISBN 978-80-254-3949-4

ŠTĚPÁNEK, Petr

1453: Pád Konstantinopole – zrod Istanbulu

Triton, Praha 2010.

272 s., ISBN 978-80-7387-285-4

Kniha vypráví příběh dobytí hlavního města byzantské říše v roce 1453. Ovládnutí Konstantinopole osmanskými vojsky vešlo do dějin především jako událost, která zakonzervovala nesmiřitelnost dosavadního konfliktu mezi křesťanstvím a islámem na několik následujících století. Jeho prostřednictvím pak byl v Evropě podporován obraz islámu jako čehosi nepatřičného, Evropě navěky cizího. Bez ohledu na skepsi a útoky Evropanů se však sultánu Mehmedovi II. a jeho nástupcům podařilo na ruinách Konstantinopole zbudovat Istanbul – město, které si svojí velkolepostí a významem se svojí předchůdkyní v ničem nezdalo, stejně jako si s Byzancí nezdala říše, jejímž hlavním městem bylo učiněno. Tato kniha proto není o osudové katastrofě či omylu Prozřetelnosti. Je o vývoji, o kontinuitě, a zároveň o stereotypech a utkvělých představách. Je o nás i o těch druhých – o těch, které se i pod vlivem vzpomínky na „pád Cařihradu“ stále snažíme ze svého světa vytlačovat.